

# Sürü Koruma Köpeklerinin Temel Davranış Özelliklerinin Korunması

2 Aralık, 2018

Jan Dohner ve Cedric Giraud



*Kangal Köpekleri geniş bir sürü köpekleri grubunun parçasıdır. Uzun süredir Kangal Köpeği sahibi ve Amerikan Kangal Köpeği Derneği yönetim kurulu üyeleri olarak ırkın anavatanında gerçekleşmekte olan bazı gelişmelerden dolayı endişe duymaktayız. Ne yazık ki bu gözlemler başka birkaç ülkedeki sürü köpekleri için de geçerli.*

## Giriş

Yüzyıllar içinde çobanlar tarafından üretilerek bu günlere gelen sürü koruma köpekleri yaptıkları işte onları mükemmel kılan belirli davranış özelliklerini sahiptirler. Sahiplerine karşı sevecen ve iletişime açıkken koruması altında olanlara karşı hassas ve sahiplenicidir. Pek çok sürü koruma köpeği sürüleriyle yakından bağ kurar. Gün boyunca sürünün çevresinde devriye gezip etrafı işaretledikleri gibi uyurken de gözlemlenebilirler. Geceleri daha aktiftirler ve algıladıkları tehdite karşı yüksek sesle havlayarak dikkat kesilirler. Tehdit yakınlarına gelecek olursa, havlama sıklıkları

artarken tehditi uzaklaştırmak için beden dillerini değiştirirler. Eğer gerekiyorsa, tehdite karşı fiziksel saldırıya geçeceklerdir. Tüm bunları insanların komutlarına gerek duymadan kendi insiyatifleriyle yaparlar.

Sürü koruma köpekleri korumaları altındakilere karşı ana tavırlarına rağmen vahşi hayvanlarla mücadele edebilecek fiziksel yapıya, sürate ve cesarete sahiptirler. Bunu gerçekleştirebilmek için, bu köpekler, av ve sürü gütme köpek ırklarından farklı olarak, düşük av güdülerine sahip olarak üretilirler. Komutla harekete geçen koruma köpek ırklarının aksine kendi başlarına dsnp karar verebilmeleri üzerine üretilmişlerdir. Sürü koruma köpekleri ayrıca ilk önce gözü kapalı saldırmadan evvel uyarı vermelerine imkan tanıyan içgüdüsel özelliklere sahiptirler. Başarılı kopek sahipler, sürü koruma köpeklerinin bu doğal güdülerini alıp dikkatlice kontrol ederek yavruyken doğru şekilde gelişim göstermelerini amaçlar. Bu içgüdüsel özellikler bazen o kadar güçlü olur ki yavruyken sürüyle sosyalleştirilmeseler de hala daha çok iyi koruma sağlayabilirler.

## **Koruma**

Sürü köpekleriyle çalışabilmek ya da evde eşlik köpeği olarak besleyebilmek için besledigimiz sürü koruma köpeği ırklarına insanların pek çok garip davranışlarının zararsız olduklarını kabul ettirmeli ve onlari dikkatli bir şekilde sosyalleştirmemiz gerekir. İnsanlara karşı saldırgan olmaya cesaretlendirilmemelidirler. Bu kibar devlerin içgüdüsel sakin doğasına saygı duyulmalı ve kendileri ve toplumun iyiliği için bu doga korunmalıdır.

Beki köpeği ya da korumacı bir eşlik köpeği arayan kişiler sıklıkla yavru sürü koruma köpeklerinin herkesi çok sevmesi karşısında şaşkınlığa düşer. Doğal koruma güdüleri köpek olgunlařtıķa ilerki aylarda ortaya çıkar. Köpeğe insanlardan şüphe duyması ya da düşmanca yaklaşması öğretilirse sonuçları kötü olabilir. İnsanlara karşı bu tip davranışlar cesaretlendirilmemelidir. Yanlış yönlendirilmiş eğitim, yavrunun dostane doğasını değiştirip dengeli bir yetişkin olmasını engelleyecektir. Sürü köpeklerinin dengeli karakterine, toleranslı ve sakin doğalarının dikkatlice korunmasıyla ulaşılabilir. Bu köpekleri koruma köpeği olarak yetiştirmek ya da bu amacla seçici üretime tabii tutmak onların temel ve içgüdüsel doğalarını yok edecektir.

Boyutları ve görünüşleri nedeniyle, insanlar zaman zaman sürü koruma köpeklerini bireysel koruma yapan köpek ırklarıyla karıştırmaktadır. Polis, askeriye ve Schutzhund eğitmenleri pek çok kere sürü köpeklerini test etmişler ve bağımsız karar verme eğilimleri ve düşük av güdüleri nedeniyle tekrar tekrar onların bu göreve uygun olmadıkları sonucuna varmışlardır. Tam aksini düşünürsek, koruma ırkları (Rottweiler, Alman ya da Belcika Cobani vs) bu nedenle uygun sürü koruma köpekliliği yapamamaktadırlar. Güçlü av güdüsüne ve fazlasıyla insandan komut almaya olan bağımlılıkları onları bu göreve uygun kılmamaktadır. Anavatanlarında bazı sürü koruma köpekleri sahiplerini gelen tehdiye karşı uyarıda buldukları mülk koruma görevlerinde kullanılmıştır. Eski Sovyetler Birliğinde, bazı sürü koruma köpeği ırkları sürüdeki görevlerinden alınıp özellikle askeri ve polis görevleri için üretilmişlerdir. Bu durum gelecek nesillerde bu köpeklerin sürü koruma güdülerini kaybetmelerine neden olmuştur. Bu soydan gelen köpekler potansiyel sürü koruma görevlerinde kullanılmamalıdır.

### **Köpek Dövüşleri**

Köpek dövüşleri pek çok sürü koruma köpeğinin geçmişinin bir parçasıdır. Belki de Batı Avrupa'dakiler dışında pek çok sürü köpeğinin geçmişinde bir yerde dövüştürülmüş köpekleri bulmak mümkündür. Bu özellikle de son zamanlarda daha da yaygınlık kazanmıştır. Geçmişte yapılmış köpek dövüşleri ile bugünün farkı, büyük ölçüde yaygınlığı ve amacındaki değişime bağlı olmasıdır.

Geçmişte, sürü koruma köpeklerinin diğer köpeklerle kavga etmesi coğunlukla tesadüfi: dolayısıyla bu köpeklerin koyun köpeği olarak kullanımının yan ürünüydü. Bu köpeklerin temel görevinin sürüleri yaklaşan köpekgillere ya da diğer vahşi hayvanlara karşı korumayı içerdiği gerçeği sürü köpeklerini bölgesine giren her hangi bir davetsiz misafire saldırganca tepki verecekleri anlamına geliyordu. Bu tip köpekleri dövüşlerde kullanılmasına izin veren köklü bir tarihi geleneksel yapı olduğu doğrudur. Yine de, bu köpekleri sadece dövüşler için eğitmeyi ve üretmeyi içeren her hangi bir çaba, onların sürü koruma köpekliliği görevlerinden uzaklaştırılması anlamına gelmektedir. Bilinen dövüş köpeklerinde sık rastlanan "*kopege olan tahammulsuzluğu*" genlerine islediginizde o artık bir sürü koruma köpeği olmaktan çıkacaktır.

Bugünün dövüş köpeği çılgınlığı ve üretim endüstrisi, köpekleri sürü koruma görevinden tamamen uzaklaştırdığı gibi ne yazık ki kendi başına bir olguya dönüşmesine neden olmuştur. Özellikle de yerel hayvan yetiştiriciliğinin azalmaya yüz tuttuğu bölgelerde köpeklerin dövüş makineleri olarak yetiştirilme çabası bu bölgelerdeki köpek üretiminin artık büyük bir kısmını kapsamaktadır. Kar amaçlı dövüş köpeği üretimi ve bahisler, bu köpeklerin gerçek var oluş sebebi olan çalışan sürü koruma köpeği geleneğine gölge düşürmektedir. Bu problem görmezden gelinemez. Dövüş kabiliyeti, başarısı ve aşırı büyüklük amaçlı yetiştirilmiş en az birkaç nesillik üretim programları görmekteyiz. Bu, sürü koruma köpek ırklarının popüleritesinin artışı ile zirveye çıkmaktadır. Sıklıkla internet, köpek dövüşü piyasası için tanıtım aracı olarak kullanılmaktadır.

Sürü koruma köpekleri sürüsüne karşı olan korumacı içgüdüleri ve tehdit algıladıklarına karşı harekete geçmeleri ile değerlidir. Sürü koruma köpeklerinin dövüşlerde kullanılması onların bu temel özelliklerine zarar verirken köpeğe karşı güdülenen saldırganlıklarının artışı nedeniyle büyük vahşi hayvanlara karşı birlikte çalışarak karşı durma yeteneklerini yok etmektedir. Bu amaç için köpek üreten yetiştiriciler aşırı fiziksel özellikler ve şadırganlığı genlere isleyebilmek için sıklıkla başka ırklarla melezleme yapmaktadırlar. Başka köpek ırkları kullanılsa bile, dengeli bir karakter ve fiziksel yapıya sahip güvenilir bir koruyucu olmaları başta olmak üzere bir sürü koruma köpeğinin temel özellikleriyle tutarlılık göstermeyecek başka özellikler için üretilmektedirler. Köpek dövüşleri için üretim yapmak sürü köpeklerinin fiziksel özelliklerini, kendilerine has karakterini ve ırkların isimlerini tehlikeye atmaktadır.

## **Avlanmak**

Bu bölgelerden gelen yerel köpeklere olan ulusal ve uluslararası ilgi son birkaç 10 yılda büyük artış gösterdiğinden bu köpekleri pazarlayan üretim çiftliklerinin sayısında da inanılmaz bir yükselme gözlenmektedir. Anavatanlarında bu köpeklere sürü koruma köpeği olarak olan ihtiyacın azalmasına karşı büyük Türk köpeklerinin büyüklü küçüklü çiftliklerce üretilmesi ve pazarlanmasında tersine bir artış görmekteyiz. Köpek dövüşü saplantısıyla eş zamanlı olarak, köpeklerin kurt, ayı ve yaban domuzu avcıları olarak yetiştirildikleri alternatif yaklaşımlar hızla artmakta. Sıklıkla hiç koyun sürüsüyle

tanıştırılmamış köpeklerin güç ve cesaretlerinin ölçüldüğü avlara götürüldüklerini görüyoruz. Bunlara ek olarak, insanlar köpeklerini sosyal medyada sergilemek istedikleri için, kurtların ya da yaban domuzlarının sakatlanarak üzerlerine öldürmek üzere köpeklerin salındığı görüntülerin sayısı hızla artış gösteriyor.

Sürü köpeği geleneğine sahip köpeklerin vahşi hayvanları kovalayıp öldürmesi onların geçmişlerinin doğal bir parçasıdır. Ancak bu, köpeklerin sürüsüyle bağ kurma gerekliliği yadsınarak yapılmamalıdır. Her hangi iyi bir sürü koruma köpeği kurt, yaban domuzu ya da ayı olsun sürüsüne çok yaklaşan bir vahşi hayvanı iç güdüsel olarak uzaklaştırmak adına saldıracaktır. Ancak, sürü koruma köpeği olarak kullanılmaksızın nesiller boyunca bu köpekler bahsedilen vahşi hayvanları arayıp bulma ve onları öldürmek amaçlı üretildiğinde işin doğası endişe verici şekilde değişmektedir. Sürü koruma köpekleri bir Dogo Argentino ya da benzeri av yapan köpek ırklarından değildir.

## **Sonuç olarak**

Değer verdiğimiz sürü köpeği ırklarının öncelikle sürü **koruyan** köpekler olduğunu ve sürüyle kurdukları bağı koruyan karaktere göre üretilmeleri gerektiğini akıldan çıkarmamız önemlidir. Bunu birkaç nesil bile olsa görmezden gelen her hangi bir yaklaşım çalışan sürü koruma köpeği olarak kabul ettiğimiz tanıma gölge düşürecektir.

İkincil olarak, kademeli olarak tepkisini arttıran bir köpek, her türlü tehdite karşı bodoszlama girmeye hevesli bir köpeğe göre daha iyi bir sürü koruma köpeği olacaktır. Çeşitli sürü koruma köpeği ırklarıyla tecrübesi olan kişiler, farklı ırkların davetsiz misafirlere gösterdikleri tepkinin düzeyi ve şiddeti konusunda farklılık söz konusu olduğunu kabul edilmektedir. Bu konuda genelleme yapmak gene de doğru olmayan teorilere ya da varsayımlara yol açabilir. Yetiştiricilerin kişisel seçimleri burada büyük önem taşımaktadır. Daha saldırgan bir biçimde tepki veren köpekler belirli çalışma ortamlarına daha uygun olabilir. Özellikle de günümüz şartlarında bu kanuni bir sorumluluğa da dönüşebilir.

Genel olarak insan popülasyonunun daha yüksek olduğu bölgelerden gelen köpek ırklarının (Batı Avrupa'dan gelen Pirene Dağ Köpeği gibi) daha izole ve yüksek vahşi

hayvan baskısına sahip bölgelerden gelenlerle (Doğu Anadolu ve Orta Asya'dan gelenler gibi) karşılaştırıldıklarında daha az saldırgan tepki verme eğilimindedir. Gene de, Doğu Avrupa, Kafkaslar ve Türkiye'den gelen belirli soyların bu doğu-batı genellemesini yalancı çıkaracak tepki verme düzeylerine sahip olduklarından yanlış varsayımlara yol açabilir.

Kuşkusuz, çalışan sürü köpeği kanından gelen köpekler değer verilen özellikleri sergileme olasılıkları çok daha yüksetir. Bu, gen havuzundan uzaklaştırılıp başka amaçlar için üretildikleri sürece yetiştiricilerin kişisel öncelikleri için içine katılacaktır. Bu köpeklerin büyük bir çoğunluğu sürü görmemektedir. Bu da, güvenilir birer sürü köpeği alacağını uman insanlar için kaygı kaynağıdır. Köpeklerin anavatanlarında yüzyıllardır yetiştirilme amaçlarına bağlı kalmamız gerekmektedir. Köpeklerimizin dövüş köpeği ya da ölümcül birer av köpeği olmaktan çok, dengeli sürü köpeği olmaları gerekmektedir.

Koruma, köpek dövüşleri ve av için üretim yapılması sürü koruma köpeklerinin iç güdü ve temel doğalarını yok edecektir.

İlker Ünlü tarafından çevrilmiştir.

Orijinaline <https://www.jandohner.com/single-post/2018/12/02/Preserving-the-Essential-Traits-and-Behaviors-of-Livestock-Guardian-Dogs?fbclid=IwAR32KZUEI8b8-KpyYk857P4sxz3PBpcXrSWGCC653IDPaTkxbeShJSIWQb0I>

den ulaşabilirsiniz.